

1. nóvember 2019
Kynning fyrir stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis

Ástæður og afleiðingar veru Íslands á

„Gráa listanum“

Ástæður og afleiðingar veru Íslands á „Gráa listanum“

- Hvað er FATF og hvað gerir það?
- Hvernig gat Ísland lent á gráum lista vegna peningapvættismála?
- Hvaða áhrif mun skráningin á gráa listann hafa?
- Hvað ætla stjórnvöld að gera til að koma Íslandi af listanum?
- Hvernig er unnt að fyrirbyggja að þetta endurtaki sig?

FATF – Financial Action Task Force

- Stofnað 1989 – Ísland meðlimur frá 1991
- 39 meðlimir
- 205 að meðtöldum svæðisbundnum samtökum sem eiga aðkomu að starfi FATF
- Stefnumótandi samtök
- Gefa út tilmæli um hvernig eigi að haga vörnum gegn peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka – síðast endurskoðuð 2012.
- Úttektir á aðildarríkjum og öðrum – þ.e. á því hvort tilmælin hafi verið innleidd og nú einnig á því hvort viðbúnaður ríkja sé skilvirkur.

FATF – Financial Action Task Force

- Úttektir framkvæmdar af hópum sérfræðinga frá aðildarríkjunum
- Ítarlegar reglur um mat og málsmeðferð – allt trúnaðarmál.
- Endanlegar ákvarðanir teknar á Plenary fundum. - Samkoma þar sem aðildarríkin sjálf eiga sína rödd.
- FATF getur ákveðið að beina tilmælum til aðildarríkja – Allt frá því að sýna varfærni í viðskiptum við aðila frá einstökum ríkjum til þess að loka útibúum þeirra og loka á bankaviðskipti.

Aðdragandinn

- 3. úttektarhrina FATF gagnvart Íslandi 2006-2016.
- Miklar ytri og innri breytingar á meðan.
- Algjör umbylting á kröfum og úttektakerfi FATF
- Hrun – samdráttur – gjaldeyrishöft.
- Lítil meðvitund um að Ísland vantaði mikið upp á að standast kröfur eða að það gæti skipt miklu máli.
- 4. úttektarhrinan hófst 2017.

Niðurstaðan (Mutual Evaluation Report 2018)

- Mjög mikið vantaði upp á að tilmæli FATF hefðu verið innleidd með fullnægjandi hætti.
- Skilvirkni eftirlits mjög ábótavant.
- 51 aðgerð (Recommended Actions)
- Ísland í ICRG eftirfylgni (Rúmlega ár til að koma öllu í lag.)

Lífróðurinn 2018 - 2019

Ný löggjöf:

- Ný lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
- Ný lög um skráningu raunverulegra eigenda
- Ný lög um frystingu fjármuna o.fl.
- Ný lög um almannaheillafélög sem starfa yfir landamæri
- Breytingar á Tollalögum
- Breytingar á lögum um fyrirtækjaskrá
- Breytingar á lögum um meðferð sakamála

Lífróðurinn 2018 - 2019

Nýjar reglugerðir:

- Reglugerð um áhættusöm ríki
- Reglugerð um áhættumöt
- Reglugerð um áreiðanleikakönnun
- Reglugerð um meðhöndlun, vörslur og sölu haldlagðra, kyrrsettra og upptækra eigna og muna.
- Starfsreglur stýrihóps dómsmálaráðherra um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.
- Reglur stýrihóps um miðlun upplýsinga

Lífróðurinn 2018 - 2019

Nýtt áhættumat

- Fól í sér viðamikla gagnaöflun og samstarf.

Annað

- Fjöldi samstarfssamninga milli hlutaðeigandi stjórnvalda
- Fjöldi fræðslubæklinga gefinn út
- Ný stefna stjórnvalda í málaflokknum gefin út
- Verið er að innleiða nýtt skráningarkerfi hjá SFL
- Búið að halda nokkur námskeið og fleiri fyrirhuguð
- Eftirlit með lögmönnum, fasteignasölum og endurskoðendum fært yfir til RSK

Eftirfylgniskýrslan 2019

Innleiðing á tilmælum komin í lag.

Enn útistandandi atriði varðandi skilvirkni.

- Skráning og aðgengi að grunnupplýsingum og upplýsingum um raunverulegt eignarhald lögaðila.
- Innleiðing svokallaðs goAML kerfis og áskilnaði um aukinn mannskap hjá SFL.
- Eftirlit með framkvæmd alþjóðlegra þvingunaraðgerð, einkum í tengslum við ný frystingarlög.
- Setning löggjafar um almannaheillafélög og eftirlit með þeim.

Ísland þar með sett á lista yfir ríki með ágalla á vörnum gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka.

Related publications >

Other monitored jurisdictions:

Other monitored jurisdictions	
Bahamas	●
Botswana	●
Cambodia	●
Ghana	●
Iceland	●
Mongolia	●
Pakistan	●
Panama	●
Syria	●
Trinidad and Tobago	●
Yemen	●

FATF – Grálistun – hvað felur hún í sér?

- The FATF and the FATF-style regional bodies (FSRBs) will continue to work with the jurisdictions noted below and to report on the progress made in addressing the identified deficiencies. The FATF calls on these jurisdictions to complete the implementation of action plans expeditiously and within the proposed timeframes. The FATF will closely monitor the implementation of these action plans. **The FATF does not call for the application of enhanced due diligence to be applied to these jurisdictions, but encourages its members to take into account the information presented below in its risk analysis.**
- Ath að einstök ríki og ríkjasambönd bregðast svo við þessum tilmælum með eigin listum og viðmiðunum um viðbrögð.

Niðurstaða FATF varðandi Ísland:

Iceland: In October 2019, Iceland made a high-level political commitment to work with the FATF to strengthen the effectiveness of its AML/CFT regime. Since the completion of its MER in 2017, Iceland has made progress on a number of recommended actions to improve technical compliance and effectiveness, including carrying out a second national risk assessment, comprehensive outreach to deepen the understanding of relevant risks across sectors, enhancing risk based supervision in both the financial and DNFBP sector and significantly strengthening the capacities of investigation and law enforcement authorities. Iceland will work to implement its action plan, by: (1) ensuring the access to accurate basic and beneficial ownership information for legal persons by competent authorities in a timely manner; (2) introducing an automated system for STR filing and enhancing the FIU's capacity in its strategic and operational analysis; (3) ensuring implementation of the TFS requirements among FIs and DNFBPs through effective supervision, and enabling effective oversight and monitoring of NPOs with adequate resources and in line with the identified TF risks. FATF noted that Iceland had already pro-actively taken steps to address these issues before the Action Plan's formal adoption by FATF. However, the FATF could not yet fully review these due to their very recent nature.

Hvaða áhrif mun skráningin á gráa listann hafa?

- Enn töluvert mikil óvissa.
- Umsögn FATF veitir ekki tilefni til harkalegra afleiðinga.
- Reynsla annarra.
- Reynslan hingað til.
- Áhrifin líklega mjög takmörkuð.

Hvað ætla stjórnvöld að gera til að koma Íslandi af listanum?

- Hrinda aðgerðaáætlun FATF í framkvæmd.
- Tímalínan ekki á valdi Íslands nema að takmörkuðu leyti.

- Hvernig er unnt að fyrirbyggja að þetta endurtaki sig?
- Mikil reynsla hefur skapast – mikill og útbreiddur skilningur á þessum kröfum og aðferðafræði.
- Halda dampi.
- Halda uppi öflugum vörnum gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka.

- Hvaða lærdóm má draga?

Hraðvaxandi flækjustig í alþjóðlegum kröfum að mjög mörgu leyti.

- EES
- Schengen
- Annað alþjóðlegt samstarf (SP, Evrópuráðið, Alþjóðaviðskiptastofnunin o.m.fl.)

Vaxandi áskorun fyrir fámenna stjórnarsýslu að innleiða allt regluverk og standast allar kröfur og úttektir.